

4. pielikums. Praktiskā sadarbības testa „Uzrunā savu pašvaldību!” rezultāti. “Savienojumu ceļi un instrumenti – Rokasgrāmata aizrautīgiem attīstītājiem”.

PRAKTISKĀS SADARBĪBAS TESTS “UZRUNĀ SAVU PAŠVALDĪBU!”

Ikdienas dzīvē iedzīvotāji saskaras ar izaicinājumiem, kurus var attiecināt uz vienu vai vairākām nozarēm. Par izaicinājumiem šo ieteikumu kontekstā varam uzskatīt kādus aspektus, kas traucē iedzīvotājiem īstenot savas sociālās vai ekonomiskās vajadzības, vai, vienkārši izsakoties, traucē pelnīt naudu (doties uz darbu vai nodarboties ar biznesu) un nodrošināt piekļuvi gan publiskiem, gan komerciāliem pakalpojumiem. Šajā ieteikumu sadaļā apskatīsim sekojošu nozaru: Ceļu infrastruktūra, Sakari, Veselības aprūpe, Izglītības pieejamība Sociālie pakalpojumi, Drošība, Publiskā ārtelpa ciematos un mazpilsētās, iespējamo izaicinājumu risinājumu meklēšanas ceļus.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants nosaka, ka Valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti. Tās pienākums ir vienkāršot un uzlabot procedūras privātpersonas labā, kā arī to, ka Valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību. Tas attiecas it īpaši uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības vai tiesiskās intereses īstenotā vai plānotā darbība skar vai var skart. Savukārt, Pašvaldības likums jau 1. pantā nosaka, ka likuma mērķis ir nodrošināt demokrātisku, tiesisku, efektīvu, ilgtspējīgu, atklātu un sabiedrībai pieejamu pārvaldi katras pašvaldības administratīvajā teritorijā, kā arī līdzsvarotu pašvaldības pakalpojumu pieejamību.

Kopumā tas nozīmē, ka pilsoņiem ir tiesības sekot līdzi gan pašvaldības, gan valsts pārvaldes darbam un sniegt priekšlikumus vai ieteikumus dažādu sev svarīgu izaicinājumu risināšanai.

Iedzīvotāju aktīvu iesaisti valsts vai pašvaldību izaicinājumu risināšanai, mēdz saukt par pilsonisku līdzdalību, kam ir daudz formu, no kurām zināmākās ir vēlēšanas, publiskās diskusijas, brīvprātīgais darbs, biedrošanās, piketi, gājieni un sapulces, tautas nobalsošana, referendumu un parakstu vākšana, tiesa u.c. <https://www.tiesibsargs.lv/resource/2022-pilsoniska-lidzdaliba/>

Katram izaicinājumam ir savs mērogs un tvērums. Ir jautājumi, kuru regulējums ir noteikts satversmē vai starptautiskajās saistībās (Dalība starptautiskās organizācijās, Konvencijas u.t.t.), tādi, kuru regulējums ir noteikts Latvijas likumdošanā vai Ministru kabineta noteikumos, bet ir arī tādi jautājumi, kas noteikti vai pieņemti lokālā līmenī (pašvaldības saistošajos noteikumos, reglamentos, arī nerakstītas vienošanās iedzīvotāju vidū u.c.) Katrā līmenī nozaru regulējumu var iedalīt politiskos jautājumos, saimnieciskos un praktiskos jautājumos, kā arī pragmatisku apsvērumu dēļ pieņemtos regulējumos. Augstāk minētais jāņem vērā, pirms uzsākt darbības nozaru izaicinājumu risināšanu.

Lai arī ar kādu izaicinājumu saskaroties, kura risināšanā vēlaties iesaistīties, pirms uzsākt darbības, vērts veikt pēc iespējas padziļinātāku problēmas vai izaicinājuma analīzi un definēt to vēlamo rezultātu, ko ideālā gadījumā gribētu sasniegt.

Atcerieties, ka pat, ja Jūs ar izaicinājumu sastopaties ikdienā un tas, iespējams, ir Jūsu un jūsu apkārtnējo dienas kārtībā, ik dienu, cilvēki, kas var ietekmēt situāciju uz labu, nekad nav ar to saskārušies, kā arī nespēj novērtēt tā aktualitāti, tāpēc, vēlams rakstiskā formātā:

- Definēt problēmu (īsi uzrakstīt, kas ir izaicinājums, pie kā vēlaties strādāt);
- Definēt ideālo situāciju pēc situācijas risināšanas;
- Uzrakstīt, kādu nozari jautājums skar;
- Veikt izpēti un fiksēt jautājuma tvērumu (vai problēma risināma nacionālā, reģionālā vai pašvaldības līmenī);
- Veikt izpēti, kādi reglamentējošie dokumenti regulē nozari vai jautājumu, kuru vēlaties risināt.

Vēlams atbildēt uz visiem jautājumiem, bet, ja uz kādu neizdodas rast atbildi, nesatraucieties, daudzas atbildes nāks ar laiku. Atbilžu meklēšanai varat izmantot datora meklētājus, sarunas ar kolēģiem un draugiem, ģimeni. Katrs kontakts var sniegt pareizo ceļu atbilžu atrašanā.

Ja īstās atbildes nāks ar laiku, svarīgi papildināt sākotnējos pierakstus. Tas nepieciešams, lai “nenoietu” no ceļa.

Nākamais punkts - sadarbības partneru identificēšana. Individuāli būs grūti risināt nozaru jautājumus, tāpēc vērts paskatīties, kas notiek apkārt un, kam interesē tas pats jautājums, kas Jums. Uzmanāriet viņus, aiciniet sadarboties. Kā potenciālie sadarbības partneri var būt pašvaldība, uzņēmēji, organizētā sabiedrība- biedrības, viedokļu līderi u.c. Var sadarbības partnerus meklēt internetā, dažādos tematiskos pasākumos, zvanot pa telefonu, rakstot e- pastus. Svarīgi ir saglabāt sadarbības un pieklājības pilnu garu, un komunikācijā vienmēr palīdzēs formulētā problēma un konkrētais redzējums par situācijas atrisinājumu. Jo konkrētāki būsiet, jo radīsiet labāku iespaidu par sevi, un tas atvērs durvis sadarbībai un kopdarbam.

Meklējot sadarbības partnerus atcerieties, ka būs partneri, kas būs viegli uzrunājami un arī būs lietderīgi nozares risinājumu meklēšanai, tomēr būs tādi, kas iesaistīsies ar grūtībām, un arī nedos pietiekamu efektu. Svarīgi veidot tādu kā iesaistīto pušu kartēšanu, kur vairāk veltīt laiku tiem, kas var palīdzēt un lietderīgi iesaistīties, bet mazāk - tiem, kas paņems no jums enerģiju.

Neatkarīgi no tā, vai un cik daudz būs sadarbības partneru kādas nozares izaicinājuma risināšanā, ir vērts sastādīt nelielu plānu, kuru palīdzēs izstrādāt atbildes uz sekojošiem jautājumiem:

- Vai jautājums, ko vēlaties risināt, skar arī citus cilvēkus, cik viņu ir daudz (ja maz, Jums būs jāpievērš uzmanība sabiedrības pārliecināšanai, jo par nozarēm atbildīgie pievērš uzmanību sabiedrības kopējam noskaņojumam);
- Vai Jums ir pietiekamas zināšanas par jautājumu, ko vēlaties risināt (ja nav, tad jāparedz darbs izpētei, viedokļu izzināšanai, labās prakses apzināšanai u.c.)
- Vai Jums ir pieeja tiem cilvēkiem (atbildīgajām institūcijām), kas var kaut kā ietekmēt jautājumu, kuru vēlaties risināt (ja nē, tad jāvienojas, kas būs tās sabiedrības līdzdalības formas, kas Jums nepieciešamas vai, kurās varētu ar savu jautājumu griezties).

Ierastas līdzdalības formas ir iedzīvotāju padomes, pašvaldību referendumi, kolektīvie iesniegumi, līdzdalības budžets, publiskā apspriešana, iedzīvotāju sapulces un forumi, tikšanās ar deputātiem un darbiniekiem, dalība konsultatīvajās padomēs u.c.

Turpmāk neliels ieskats vai ceļa karte, kur griezties, ja sakaraties ar jomām, kas aktuālas, īpaši lauku teritorijās dzīvojošajiem Latvijas pilsoņiem.

Ceļu infrastruktūra	Par Ceļu infrastruktūras kvalitāti atbild institūcijas atbilstoši tās piederībai. Par Valsts autoceļu infrastruktūru atbild LR Satiksmes ministrija, kura izstrādā un koordinē Autosatiksmes apakšnozares politiku, kur viena no jomām ir Autoceļi. Vairāk te https://www.sam.gov.lv/lv/autosatiksmes Par Valsts autoceļu uzturēšanu atbild Latvijas Valsts ceļi. Vairāk te https://lvceli.lv/	Kontakti Satiksmes ministrijā satiksmes.ministrija@sam.gov.lv Kontakti Latvijas Valsts Ceļi +371 80005555 komunikacija@lvceli.lv Jēkabpils pakalpojumi info@jekpak.lv
---------------------	--	---

	<p>Par pašvaldību ceļu infrastruktūru atbild attiecīgā pašvaldība. Bieži vien ceļu uzturēšana pašvaldībās tiek nodota kapitālsabiedrībām. Jēkabpils novadā tā ir SIA Jēkabpils pakalpojumi https://www.jekabpils-pakalpojumi.lv/</p> <p>Jāņem vērā, ka Kapitālsabiedrības ir izpildinstitūcijas, tāpēc sistemātiskus jautājumus labāk risināt ar novada izpilddirektora palīdzību.</p>	<p>Jēkabpils novada dome pasts@jekabpils.lv</p>
Sakari	<p>Par sakariem atbildīgā institūcija ir Satiksmes ministrija, kas koordinē Elektronisko sakaru apakšnozari. Tajā ir iesaistītas: Satiksmes ministrija, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, VAS “Elektroniskie sakari”, Konkurences padome, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, Datu valsts inspekcija, VARAM. https://www.sam.gov.lv/lv/elektroniskie-sakari</p> <p>Sakaru ziņā, iedzīvotāji saskaras ar privātu kompāniju sniegtiem pakalpojumiem, īpaši mobilo sakaru jomā. Latvijā lielākās kompānijas, kas sniedz pakalpojumus šajā jomā ir Tele2, LMT, Bite.</p> <p>Atkarībā no jautājuma, vērts sazināties arī ar šo kompāniju amatpersonām.</p>	<p>Kontakti Satiksmes ministrijā satiksmes.ministrija@sam.gov.lv</p> <p>Operacionālu jautājumu sakarā var sazināties caur operatoru mājas lapām, bet konceptuālu jautājumu gadījumā var sazināties ar kompāniju vadības pārstāvjiem</p> <p>Tele2 https://www.tele2.lv/tele2/par-tele2/tele2-vadiba/</p> <p>Bite https://www.bite.lv/lv/vadibas-komanda</p> <p>LMT https://lmt.lmt.lv/kontakti</p>
Veselības aprūpe	<p>Par veselības jomu Latvijā atbild LR Veselības ministrija un visbiežāk iedzīvotāji saskaras ar Veselības aprūpes un Sabiedrības veselības nozarēm. Atbilstoši https://www.vm.gov.lv/lv/veselibas-aprupe un https://www.vm.gov.lv/lv/sabiedribas-veseliba</p> <p>Veselības ministrijā ir izveidotas 11 konsultatīvās padomes, tomēr visaptverošākā un efektīvākā padome jautājumu virzīšanai ir Veselības nozares stratēģiskā padome https://www.vm.gov.lv/lv/veselibas-nozares-strategiska-padome</p> <p>Vajadzības gadījumā var sazināties ar padomes locekļiem tieši.</p>	<p>Veselības ministrija pasts@vm.gov.lv</p> <p>Veselības ministrijas kontaktpersona: Laura Boltāne, Pārnozaru politikas nodaļas vadītāja, tālrunis: 67876154, e-pasts: laura.boltane@vm.gov.lv</p> <p>Noderīgi kontakti saistībā ar veselības nozari Jēkabpils novadā meklējami te https://www.jekabpils.lv/lv/iestazu-kontakti</p>

	<p>Pašvaldības arī tur rūpi par veselību. Tā Jēkabpils pašvaldībā ir izstrādāta Veselības veicināšanas programma. https://www.jekabpils.lv/lv/veselibas-veicinasanas-programma kur minēts, ka Aktivitāšu uzraudzību un novērtēšanu veiks Jēkabpils pilsētas pašvaldības Attīstības un investīciju nodaļa.</p>	
<p>Izglītības pieejamība</p>	<p>Par izglītības jomu Latvijā atbild Izglītības un Zinātnes ministrija, kuras pārziņā ir Izglītības, Zinātnes nozares (ir arī citas, tomēr tās neskar izglītības pieejamību). Izglītības pieejamība saistīta ar Izglītības kvalitāti, tāpēc vērts atcerēties, ka Latvijā darbojas Izglītības kvalitātes dienests https://www.ikvd.gov.lv/</p> <p>Aktuālā informācija par Skolu reformu https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/valdiba-neiebilst-pret-izm-piedavajumu-skolu-tikla-reformai-un-uzdod-sagatavot-informativo-zinojumu</p> <p>Jāatzīmē, ka par skolu darbu atbild skolu īpašnieki - pašvaldības. Jēkabpils novadā par izglītības jautājumiem atbild Izglītības pārvalde https://www.jekabpils.lv/lv/izglitibas-parvalde</p> <p>Jautājumos par mūžizglītības jautājumiem var vērsties arī vietējās apkārtnes NVO, kas bieži vien nodarbojas ar iedzīvoāju mūžizglītību.</p>	<p>Kontakti Izglītības kvalitātes dienestā.</p> <p>ikvd@ikvd.gov.lv</p> <p>Jēkabpils novada Izglītības pārvalde</p> <p>izglitibasparvalde@edu.jekabpils.lv</p> <p>+371 65207054</p>
<p>Sociālie pakalpojumi</p>	<p>Latvijā par Sociāliem pakalpojumiem atbild Labklājības ministrija. Sociālo pakalpojumu jomā ministrijas ietvarā darbojas Sociālo pakalpojumu nozares politikas joma https://www.lm.gov.lv/lv/socialie-pakalpojumi-0 Sabiedrības līdzdalībai ir izveidota arī Sociālo pakalpojumu attīstības padome https://www.lm.gov.lv/lv/socialo-pakalpojumu-attistibas-padome-0</p> <p>Lielākajā daļā pašvaldību izveidoti novada Sociālie dienesti. Jēkabpils novadā tas ir Jēkabpils novada Sociālais dienests https://www.jekabpils.lv/lv/strukturvieniba/jekabpils-novada-socialais-dienests</p> <p>Jautājumu risināšanai sociālo pakalpojumu jomā, vērts pievērst uzmanību, ka šajā jomā darbojas daudz NVO. Vairāk par aktīvām NVO var atrast te</p>	<p>Sociālo pakalpojumu attīstības padome</p> <p>Elvira.Kursite@lm.gov.lv Sigita.Rozentale@lm.gov.lv</p> <p>Jēkabpils novada sociālais dienests sd@jekabpils.lv</p> <p>Vidusdaugavas NVO centrs info@vidusdaugavasnvo.lv</p>

	https://www.vidusdaugavasnvo.lv/lv/par-mums/biedri/	
Drošība	<p>Par drošību konkrētās vietās gandrīz līdzvērtīgi atbildība ir Valsts iestādēm un Pašvaldības iestādēm. Tā atsevišķos jautājumos atbildīgā ir Valsts policija un atsevišķos - pašvaldības policija. Valsts nozaru politiku drošības jomā nosaka Iekšlietu ministrija, kas īsteno Personu un sabiedrības drošības, noziedzības apkarošanas, Civilās aizsardzības, ugunsdrošības ugunsdzēsības un glābšanas nozares. https://www.iem.gov.lv/lv</p> <p>Par pašvaldības drošības jautājumiem, kas skar konceptuālus jautājumus, vislabāk vērsties pašvaldībā vai pie pašvaldības domes deputātiem.</p>	<p>Iekšlietu ministrija</p> <p>pasts@iem.gov.lv</p> <p>Jēkabpils novada deputāti</p> <p>https://www.jekabpils.lv/lv/deputati-0</p>
Publiskā ārtelpa ciematos un mazpilsētās.	<p>Par publisko ārtelpu atbild pašvaldības. Parasti šie jautājumi tiek risināti Attīstības nodaļā un novados paredzētās lietas tiek skatītas pašvaldību detālplānojumos kā arī Attīstības programmās. Vērts aktualizēt sev interesējošos jautājumus pie pašvaldību attīstības plānotājiem vai deputātiem, kas pārstāv dažādas apdzīvotās vietas.</p>	<p>Jēkabpils novada Attīstības pārvalde</p> <p>attistibas.parvalde@jekabpils.lv</p>

Lai arī kādu jautājumu Jūs mēģināt risināt, svarīgi atcerēties, ka ir vērts vērsties pie pēc iespējas augstāka ranga ierēdņiem vai lēmēj institūcijas pārstāvjiem. Vēršoties pie cilvēkiem, kas tehniski veic funkcijas, būs grūti panākt izmaiņas kādā jomā, jo atbilstošajiem ierēdņiem būs jāvēršas pie augstākstāvošajiem ierēdņiem, un tas bieži ir neērti un apgrūtināši.

Testu veica [pilsoniskās līdzdalības eksperts Aris Ādlers](#).

Valsts budžeta finansētā programma “NVO fonds”, projekts “Savienojums. Viedā reģiona stratēģija Sēlijas vēsturiskajai zemei.”